

הפיקוח
על הבנקים

מדיניות פיקוחית בנושא איסור הלבנת הון ומימון טרור

יולי 2022

דבר המפקח על הבנקים

הפיקוח על הבנקים מכיר בחשיבות של ניטור וסיכול ערוצי הלבנת הון ומימון טרור, כחלק בלתי נפרד מהמאמץ הלאומי המתמשך לסכל תופעות של הלבנת הון, פשיעה כלכלית ופעילות טרור.

הפיקוח פועל לשמירה על היציבות והמוניטין הבינלאומי של המערכת הבנקאית הישראלית. במסגרת זו, הפיקוח פועל לצד ובשיתוף פעולה עם גופי האכיפה והביטחון בישראל במגוון הכלים שברשותו במטרה להקנות למערכת הבנקאית כלים טובים יותר בהתמודדות עם הסיכון ודורש יישום והטמעת מדיניות מוקפדת וזהירה בנושא סיכונים הלבנת הון ומימון טרור, בדגש על אפקטיביות במערכי הניהול, הבקרה והניטור.

ניהול סיכונים איסור הלבנת הון ואיסור מימון טרור נמצא גבוה בסדר העדיפויות הפיקוחי. הפיקוח על הבנקים פועל בגישה מבוססת סיכון, תוך התמקדות בתחומים המוערכים כבעלי סיכון גבוה ובתופעות שעשויות לגרום לגידול בסיכונים הפוטנציאליים.

ההתפתחויות הטכנולוגיות והדיגיטליות, סביבת הפעילות המשתנה והשינויים בטעמי הלקוחות וסוגי השירותים הפיננסיים יצרו מציאות בה דפוסי הלבנת הון ומימון טרור הולכים ונעשים מתוחכמים יותר ויותר. מציאות זו הובילה את הפיקוח, לפעול ולהתאים את המסגרת הרגולטורית והאכיפתית בתחום איסור הלבנת הון ומימון טרור לסיכונים הקיימים והמתהווים.

תוכן עניינים

1. רקע.....שגיאה! הסימניה אינה מוגדרת.
2. המסגרת החוקית בישראל.....שגיאה! הסימניה אינה מוגדרת.
3. סמכות הפיקוח.....שגיאה! הסימניה אינה מוגדרת.
4. גישה מבוססת סיכון.....שגיאה! הסימניה אינה מוגדרת.
5. תפקידי ויעדי הפיקוח.....שגיאה! הסימניה אינה מוגדרת.
6. תכנית עבודה וכלים פיקוחיים.....שגיאה! הסימניה אינה מוגדרת.

הלבנת הון הינה ביצוע פעולה ברכוש שמקורו בפעילות בלתי חוקית ('עבירות מקור') במטרה להסתיר או להסוות את מקור הרכוש, את זהות בעלי הזכויות בו ואת מיקומו תוך הטמעתו ברכוש חוקי. עבירות מקור הינן רשימה סגורה של עבירות אשר מנויות בתוספת הראשונה לחוק איסור הלבנת הון תש"ס – 2000 (להלן- "החוק"). ככלל, תופעת הלבנת הון הינה תהליך תלת שלבי הכולל את השלבים הבאים:

בשנים האחרונות גברה ההכרה בחשיבות של ניטור וסיכול ערוצי מימון טרור כחלק בלתי נפרד מהמאמץ המתמשך לסכל פעילות טרור, על רקע ההבנה שארגון טרור חייב שיהיו לו מקורות מימון על מנת לממן ולממש את פעילותו ומטרותיו. מאפייני מימון טרור והלבנת הון דומים בעיקרם, אולם בשונה מהלבנת הון שנועדה להציג מקור חוקי לכספים אשר מקורם בפעילות לא חוקית, בפעילות מימון טרור מקור הכספים יכול להיות לגיטימי, לדוגמה תרומות למוסדות צדקה, כאשר היעד לשימוש בכספים הינו תמיכה וביצוע פעילות טרור במישרין או בעקיפין.

המאבק הבינלאומי בהפצה ומימון של נשק להשמדה המונית או אמצעים להפצתו כולל, בין היתר, קידום יישום סנקציות כלכליות באופן מידי על גורמים שמפיצים ומממנים נשק להשמדה המונית במדינות מסוימות ועל גורמים המסייעים להם, אשר הוכרזו ככאלה ע"י האו"ם (מועצת הביטחון), כדוגמת צפון קוריאה ואיראן.

בשנת 2018 ארגון ה-FATF (Financial Action Task Force) החליט על צירופה של מדינת ישראל לארגון. בהתאם לדרישות הבינלאומיות וכחלק מתהליך הביקורת שעברה ישראל לקראת הצטרפותה לארגון, בוצע סקר סיכונים לאומי של המערכת הפיננסית בישראל, במטרה למפות את תחומי הפעילות הפיננסית היוצרים סיכונים

הלבנת הון ומימון טרור, תוך זיהוי והבנה של הסיכון המובנה הגלום בהם ובחינת תהליכי העבודה, הבקורות והאמצעים המיושמים בהקשר זה.

ממצאי הערכת הסיכונים נועדו לשמש כבסיס לקביעת מדיניות לאומית וסדרי עדיפויות בתחום איסור הלבנת הון ומימון טרור, ומהווים תשתית ליישום גישה מבוססת סיכון ע"י הפיקוח על הבנקים בניהול הסיכונים ומסייעים בהקצאת משאבים יעילה להפחתת וניהול אפקטיבי של הסיכונים שזוהו. בהתאם לדרישת ה-FATF, בשנת 2020 נערך עדכון להערכת הסיכונים הלאומית כאמור.

2. המסגרת החוקית בישראל

בכדי לעמוד במסגרת הנורמטיבית אשר נקבעה על ידי ארגון ה-FATF נקבעו הוראות דין אשר מסדירות את משטר איסור הלבנת הון ומימון טרור בישראל. להלן פירוט המסגרת החוקית העיקרית בתחום הרלוונטית למערכת הבנקאית:

<p>תכלית החוק היא הסדרת מדיניות פעולה במאבק בהלבנת הון ההולמת את המציאות הקיימת בישראל, תוך העמדת כלים אופרטיביים וגיוס המוסדות הפיננסיים לשיתוף פעולה עם רשויות אכיפת החוק במאבק זה. החוק מתבסס על הסטנדרטים הבין לאומיים שנקבעו על ידי ארגון ה-FATF. בעקבות החוק הותקנו תקנות וצווים על מנת לסייע ביישום הוראות החוק ועקרונותיו.</p>	<p>חוק איסור הלבנת הון, תש"ס – 2000</p>
<p>מטרת החוק הינה לספק לרשויות המדינה כלים מתאימים בתחום המשפט הפלילי והציבורי, לשם התמודדות עם איומי הטרור שבפניהם ניצבת מדינת ישראל. החוק נועד להעמיד את ישראל בשורה אחת עם המדינות הנאבקות בטרור ובמימון הטרור הבין-לאומי ולהבטיח כי החקיקה הישראלית עומדת בסטנדרטים הבין-לאומיים שנקבעו בהקשר זה.</p>	<p>חוק המאבק בטרור, תשע"ו – 2016¹</p>
<p>תכלית החוק הינה למנוע הפצה ומימון של נשק להשמדה המונית, לרבות באמצעות יישום הסנקציות של מועצת הביטחון של האו"ם על גורמים המפיצים ומממנים נשק להשמדה המונית, וכן על גורמים המסייעים בהפצה ובמימון של נשק כאמור, והכול כחלק מהמאבק הבין-לאומי בהפצה ובמימון של נשק כאמור.</p>	<p>חוק למניעת הפצה ומימון של נשק להשמדה המונית, תשע"ח – 2018</p>
<p>תכלית החוק הינה הטלת סנקציות על גורמים המסייעים לאיראן בקידום תכנית הגרעין שלה או בהשגת נשק להשמדה המונית או אמצעי נשיאה לנשק להשמדה המונית וקביעת מגבלות על תאגידיים המקיימים קשר עסקי עם</p>	<p>חוק המאבק בתכנית הגרעין של איראן, תשע"ב – 2012</p>

¹ חוק זה מבטל ומחליף את פקודת מניעת טרור, התש"ח-1948 ו- חוק איסור מימון טרור, התשס"ה-2005.

איראן, לטובתה או בשטחה, והכל כחלק מהמאבק הבין-לאומי בתכנית הגרעין של איראן.

צו איסור הלבנת הון (חובות זיהוי, דיווח וניהול רישומים של תאגידים בנקאיים למניעת הלבנת הון ומימון טרור), תשס"א-2001 (להלן- "הצו")

ההוראה מהווה הוראת ניהול סיכונים המסדירה, בין היתר, הוראות לזיהוי, הערכת סיכונים, וצעדים אופרטיביים להפחתת סיכונים בנושא איסור הלבנת הון ומימון טרור עבור המערכת הבנקאית, ובהתבסס, בין היתר, על הסטנדרטים הבינלאומיים שנקבעו בהקשר זה על ידי ה-FATF.

הוראת ניהול בנקאי תקין מס' 411 "ניהול סיכוני איסור הלבנת הון ואיסור מימון טרור" (להלן- "הוראה 411")²

ההוראה עוסקת בתחום ניהול סיכון הציות ופונקציית הציות בתאגיד הבנקאי, ומגדירה, בין השאר, את תפקידי הפונקציה בתאגיד הבנקאי האחראית על ניהול סיכון הציות הנגזר, בין השאר, מהוראות הדין בתחום איסור הלבנת הון ומימון טרור.

הוראת ניהול בנקאי תקין מס' 308 "ציות ופונקציית הציות בתאגיד הבנקאי" (להלן- "הוראה 308")

הוראה זו קובעת עקרונות יסוד לניהול ובקרת הסיכונים בראייה משולבת כלל תאגידית, כדי לחזק את יכולתם של תאגידים בנקאיים לזהות ולנהל סיכונים באופן מיטבי, כך שישתקפו כראוי בפעילות הבנק, בהערכת הלימות ההון ובתהליכי קבלת החלטות.

הוראת ניהול בנקאי תקין מס' 310 "ניהול סיכונים"

² הוראות ניהול בנקאי תקין – בהתאם לסעיף 5 לפקודת הבנקאות המפקח על הבנקים רשאי ליתן הוראות הנוגעות לדרכי פעילותו וניהולו של תאגיד בנקאי כדי להבטיח את ניהולו התקין.

קבצי שאלות

ותשובות ליישום הצו

והוראה 411

קבצים של שאלות ותשובות, המפורסמים מעת לעת, על ידי הפיקוח על הבנקים, הכוללים הבהרות ועמדות שניתנו במענה לסוגיות שהתקבלו מהתאגידיים הבנקאיים בהתייחס ליישום הצו וההוראה ומבטאות את עמדתו ופרשנותו המחייבת של המפקח על הבנקים לצו ולהוראה.

3. סמכות הפיקוח

סמכויות הפיקוח על התאגידים הבנקאיים, לרבות בתחום איסור הלבנת הון ומימון טרור, ניתנו בהתאם לסעיף 5 לפקודת הבנקאות לידי המפקח על הבנקים אשר ממונה על ידי נגיד בנק ישראל. בנוסף, סעיף 7 לחוק איסור הלבנת הון קובע כי לשם אכיפתו של החוק יורה נגיד בנק ישראל בצו חובות זיהוי, דיווח וניהול רישומים שיחולו על תאגידים בנקאיים.

מתוקף הסמכויות כאמור הפיקוח על הבנקים (להלן- "הפיקוח") פועל במגוון הכלים שברשותו על מנת לוודא יישום אפקטיבי של משטר איסור הלבנת הון ומימון טרור בתאגידים הבנקאיים.

הפיקוח אחראי לפקח על האופן שבו תאגידים בנקאיים מיישמים את משטר איסור הלבנת הון ומימון טרור, בין היתר, באמצעות:

1. **פעולות מנע** – פעולות הננקטות מראש כדי לצמצם סיכונים או ליקויים בתאגידים המפוקחים:

- אסדרה (Regulation) – פרסום הוראות והנחיות המפקח על הבנקים.³
- רישוי (Licensing) – מתן רישיונות ואישורים כנדרש לפי החוק, תוך קביעת תנאים ברישיונות ובאישורים.
- מתן אישורים מראש – כדוגמת אישור כהונה לקצין ציות (Fit & Proper). במסגרת זו, הפיקוח על הבנקים פועל ודורש חיזוק של מערכי בקרה ופונקציות שמירת הסף בתאגידים המפוקחים.

2. **פעילות פיקוחית שוטפת** – לצורך איתור ליקויים הפיקוח מבצע פעולות שונות לצורך מעקב וניטור (Monitoring), עורך בדיקות וביקורות במטרה לזהות ולהעריך מוקדם ככל האפשר את הסיכונים הקיימים והמתהווים תוך דרישה מהתאגיד הבנקאי לצמצמם.

3. **נקיטת אמצעי אכיפה לתיקון ליקויים** – לרבות הפעלת אמצעי אכיפה כדי להבטיח ציות לדרישות פיקוחיות.⁴

³ הוראות ניהול בנקאי תקין, קבצי שאלות ותשובות למתן הבהרות לסוגיות שונות שהתעוררו אגב יישום הצו והוראות ניהול בנקאי תקין, ומכתבים פיקוחיים במגוון רחב של סוגיות.
⁴ מדיניות צעדי פיקוח, תיקון ואכיפה, ינואר 2022.

4. גישה מבוססת סיכון

תפקידו של הפיקוח כרגולטור פיננסי מחייב אותו לפעילות אפקטיבית ושוטפת של זיהוי סיכונים, הערכתם וקביעת סדרי העדיפות בטיפול בהם וזאת על בסיס העיקרון של "פיקוח ממוקד סיכון". משאבי הפיקוח מוקצים, בראש ובראשונה, לעיסוק בסיכונים המהותיים, על פי הערכה מקצועית ועצמאית של סיכונים, המתעדכנת מעת לעת, וזאת להבדיל מהערכה של ציות הבנקים לכללים טכניים. עקרון זה קריטי לעבודת הפיקוח על הבנקים ולהשגת יעדיו – הוא נועד למקד את המשאב המוגבל של המפקח לטיפול בעיקרי הסיכונים של הפעילות המתרחבת במערכת הבנקאית.

בהתאם לדרישת ה-FATF, הפיקוח גיבש הערכה לדרוג הסיכון עבור מוקדי הסיכון העיקריים, הקיימים והמתהווים אליהם המערכת הבנקאית חשופה בהיבטי הלבנת הון ומימון טרור. בנוסף, על פי הסטנדרטים של ארגון ה-FATF המפקחים נדרשים לבצע הערכה ייעודית לסיכונים הלבנת הון ומימון טרור עבור התאגידים המפוקחים על ידם. בהתאם לכך, הפיקוח גיבש מתודולוגיה המותאמת למאפיינים הייחודיים של סיכונים הלבנת הון ומימון טרור. המתודולוגיה נגזרת ממתודולוגיה פיקוחית כוללת המבוססת על הערכת הסיכון המובנה, איכות ניהול הסיכון והסיכון השיורי. הפיקוח מבצע הערכת סיכון כאמור על בסיס קבוצתי.

הערכת הסיכונים משמשת, בין היתר, כבסיס לקביעת סדרי עדיפויות, תוך יישום גישה מבוססת סיכון בניהול הסיכונים והקצאת משאבים יעילה להפחתת וניהול אפקטיבי של הסיכונים שזוהו.

בהתאם לעקרונות הליבה ולאופן התנהלות הרגולטורים המובילים בעולם, הכלי המיטבי למילוי תפקידי הפיקוח, מלבד חיזוק הממשל התאגידי ושומרי הסף בתאגידים המפוקחים, הוא הפעילות הפיקוחית השוטפת, הכוללת, בין היתר, הליכי הסדרה באמצעות גיבוש מסגרת רגולטורית בהתאם לסטנדרט הבינלאומי, ומאפשרת התערבות מוקדמת ומהירה שתכליתה לצמצם ביעילות ובמהירות את הסיכון לתאגיד המפוקח. הפעולות הפיקוחיות נגזרות מתהליך הערכת סיכונים כוללת של איכות ניהול סיכונים הלבנת הון ומימון טרור ומוקדי הסיכון הקיימים והמתהווים שזוהו בהקשר זה ברמת המערכת הבנקאית וברמת הבנק הבודד.

הפיקוח מייחס חשיבות רבה לשיתוף פעולה איכותי עם גורמי ממשל ואכיפה כחלק בלתי נפרד מקידום האינטרס הציבורי במלחמה בתופעות של הלבנת הון ומימון טרור

כמו גם כחלק מהאחריות של הפיקוח למנוע את ניצולה של המערכת הבנקאית
להלבנת הון ולמימון טרור.

5. תפקידי ועדי הפיקוח

תפקידו המרכזי של הפיקוח בתחום המאבק בהלבנת הון ובמימון טרור הינו לבחון את נאותות הציות של המערכת הבנקאית להוראות במסגרת יישום משטר איסור הלבנת הון ומימון טרור ולגבש מסגרת רגולטורית בהתאם לסטנדרט הבינלאומי. במסגרת זו, הפיקוח פועל במגוון הכלים שברשותו על מנת לבחון את תרבות הציות הארגונית ונאותות הקצאת המשאבים, לעקוב אחר הטמעת בקרות ומערכי ניטור איכותיים במערכת הבנקאית בהלימה לרמת הסיכון ולאסדר את הוראות הרגולציה בתחום.

הפיקוח הגדיר מספר יעדים בכדי למלא את תפקידו המרכזי במאבק בהלבנת הון ומימון טרור באופן היעיל ביותר:

- פיתוח ושמירה על הבנה טובה של סיכוני הלבנת הון ומימון טרור הן ברמת המגזר הבנקאי בכללותו והן ברמת הישות הספציפית, זאת בהתבסס על הערכת סיכונים של הסיכונים המובנים ואיכות ניהול הסיכון במגזר הבנקאי ובכל אחת מהישויות המפוקחות.
- התאמת המסגרת הרגולטורית בנושא איסור הלבנת הון ומימון טרור, שחלה על המערכת הבנקאית בישראל, לשינויים בסטנדרטים הבינלאומיים, תוך התאמות נדרשות ובהתאמה לשינויים בסביבת הפעילות העסקית והטכנולוגית.
- הכוונת המיקוד הפיקוחי לסיכוני הלבנת הון ומימון טרור הגבוהים והמתפתחים תוך נקיטת צעדים מתאימים לטיפול יעיל בסיכונים הנמוכים וזאת מבלי להשפיע שלא לצורך על הגישה והשימוש בשירותים הפיננסיים.
- מעקב אחר סביבת הסיכון המתפתחת, זיהוי מהיר של סיכונים מתהווים והתערבות מוקדמת.
- קידום מדיניות איסור הלבנת הון ומימון טרור אפקטיבית במערכת הבנקאית במקומות בהם זוהו בעיות, מתן הכוונה ומשובים ממוקדים, פיקוח על פעולות מתקנות והפעלת סמכויות אכיפה באופן מרתיע ופרופורציונאלי להקשר ולמהות הנסיבות. בהקשר זה יצוין כי לפיקוח גישה למגוון כלים וצעדים לצורך איתור ותיקון ליקויים והטלת סנקציות שניתן ליישם בהתבסס על ליקויים ופערים שזוהו. צעדים אלה כוללים, בין היתר, דרישות לתיקון ליקויים, הטלת סנקציות הוניות, שימוש בסנקציות פרסונליות והטלת עיצומים כספיים. המתודולוגיה הפיקוחית בנושא מדיניות צעדי פיקוח תיקון ואכיפה פורסמה

באתר הפיקוח על הבנקים ב- 11.1.22. המתודולוגיה מתארת את אופן הפעולה של הפיקוח על הבנקים כדי לוודא שהליקויים אכן מתוקנים בפועל, ואת כלי האכיפה השונים העומדים לרשותו.

- הצטיידות במומחיות, בסמכויות, בשיקול דעת, בכלים הנדרשים ומשאבים הנדרשים לצורך עמידה ביעדים.
- תיאום עם רשויות מוסמכות אחרות במקרים הרלוונטיים, כולל הרשות לאיסור הלבנת הון, המטה הלאומי ללוחמה כלכלית בטרור, משטרת ישראל, רגולטורים מקבילים וגופי פיקוח בינלאומיים מקבילים, לרבות באמצעות שיתופי מידע.

6. תכנית עבודה וכלים פיקוחיים

הפיקוח מיישם בעבודתו סטנדרטים בין-לאומיים מיטביים, המיושמים על ידי הרגולטורים המובילים בעולם.

לצורך עמידה בתפקידו וביעדיו ובהתאם לדרישות ה-FATF, יקבע הפיקוח תכנית עבודה פיקוחית אשר תתבסס על הערכות סיכונים איסור הלבנת הון ומימון טרור, בהתאם לגישה מבוססת סיכון. בהתאם לאמור תכניות העבודה של אגפי הפיקוח השונים אשר עוסקים בתחום איסור הלבנת הון ומימון טרור יתמקדו בגופים ובפעילויות בסיכון.

בהחלטה על הכלים שיינקטו על ידי אגפי הפיקוח השונים לצורך הפיקוח על סיכונים איסור הלבנת הון ומימון טרור במערכת הבנקאית יבואו בחשבון העקרונות הבאים:

דינמיות ותגובתיות	אפקטיביות	התאמה לסיכון	גישה מכוונת מטרה
			
עבודת הפיקוח תהיה דינאמית ותאפשר להגיב לסיכונים מתהווים באופן מהיר, לרבות שינויים בסביבת הפעילות העסקית, הטכנולוגית והחוקית, תוך התאמת האסטרטגיה והתוכנית וזאת במטרה להתמודד עם הסיכונים כאמור	בבחירת הכלי המתאים ביותר הפיקוח ייקח בחשבון את סוגי המשאבים הקיימים. יש לוודא כי הכלי שנבחר הינו האמצעי היעיל ביותר להשגת מטרת הפיקוח	סוג, היקף ועוצמת הכלים אשר ייושמו לצורך פיקוח עבור כל אחת מהישויות המפוקחות יהיו בהלימה להבנת מהות ורמת הסיכון של הישות על ידי הפיקוח	הכלים אשר ייבחרו יהיו מכוונים להשגת המטרות והיעדים אשר הוגדרו על ידי הפיקוח

עבודת הפיקוח תתבצע תוך עריכת התאמות שוטפות לדרכי העבודה, בהתבסס על הסיכונים שזוהו בדרכים המפורטות להלן:

- התמקדות בניהול סיכונים שזוהו כגבוהים המקושרים למוצרים, שירותים ותהליכי איסור הלבנת הון, באמצעות מיקוד כלי פיקוח מתאימים לפי העניין, לדוגמה ביקורות, ראיונות, ביקורים בבנק ונקיטת הליכי הסדרה.
- התאמת התדירות ומשך זמן הבדיקות המבוצעות לרמת הסיכון שזוהתה.
- התאמת סוג, היקף ועומק הבדיקות הפיקוחיות המבוצעות לרמת הסיכון שזוהתה.

- הקצאת משאבים נאותה כדי להבטיח את הניסיון והמיומנות הנדרשים להערכת הסיכונים שזוהו.

מערכת פיקוח יעילה כוללת מגוון רחב של כלי פיקוח. הפיקוח יעשה שימוש בכלים השונים והמגוונים העומדים לרשותו בהתאם לסוגי ורמות הסיכון אשר זוהו על ידו, תוך שילוב בין הכלים השונים.

ראו פירוט כלי הפיקוח השונים בתיבה א' להלן.

תיבה א': כלי הפיקוח

1. בקשות מידע

בקשות מידע רגילות או אד- הוק לגופים לקבלת מידע כמותי ואיכותני הנוגע לאינדיקטורים לסיכוני הלבנת הון מרכזיים ומידע כללי על הישות ועל אופי והיקף הפעילות שלה.

2. התקשרויות עם הדירקטוריון וההנהלה

התקשרויות קבועות עם הדירקטוריון וההנהלה הבכירה של גופים בפיקוח, במיוחד אלה החשובים מבחינה מערכתית.

3. מעקב אחר סיכונים ומגמות מתפתחים

זיהוי מגמות סיכון מרכזיות באמצעות מנגנונים כגון שיתופי פעולה עם רגולטורים אחרים, כריית נתונים רלוונטיים לסיכון בכל המערכת, שיחות עם גורמים מוסדרים וניטור חדשות שוטף.

4. שימוש בשאלונים

השאלונים יכולים לכלול היבטים שונים בבקורות ניהול סיכונים בישויות, כולל מסגרת הממשל הקיימת, עדכונים על מדיניות ונהלים רלוונטיים וחוזק השימוש בבקורות.

5. סקירת איכות הדיווחים לדירקטוריון ולהנהלה

הערכת החוסן של מבנה הממשל התאגידי והמסגרת של הגופים וכן הלימות הדיווח על בקורות הלבנת הון לדירקטוריון ולהנהלה, כאינדיקציה לתרבות הסיכון של הגוף המפוקח. הבדיקות יכולות להיעשות במקום או מרחוק.

6. סקירת מדיניות ונהלים

להעריך את היעילות והאפקטיביות של מדיניות ונהלים של ישויות להפחתת סיכוני הלבנת הון.

7. קיום ראיונות

ראיונות עם צוותים ובעלי תפקידים שונים אלה מאפשרים למפקחים להעריך את רמת ההבנה והיכולת של עובדי הגוף המפוקח, לזהות ולצמצם ביעילות סיכוני הלבנת הון באמצעות ביצוע בקרות. דיונים עם הדירקטוריון וההנהלה הבכירה של הישות מאפשרים למפקחים להעריך את יכולתם, מודעות הסיכון שלהם וגישתם לסיכוני הלבנת הון ולקבל תחושה של "תרבות הציות". ראיונות עם צוותים המבצעים את הבקרות בשטח, מאפשרים בתורם למפקחים להעריך את יישום ההנחיות בפועל כדי להבטיח התאמה בין תרבות הציות שנקבעה על ידי הדירקטוריון ויישומה בפועל.

8. סקירת דוחות ביקורת פנימיים וחיצוניים

לזהות תחומי חולשה פוטנציאליים בגופים מוסדרים לצורך פעולות פיקוח נוספות. הבדיקות יכולות להיעשות במקום או מרחוק.

9. ביצוע ביקורות ייעודיות בגופים המפוקחים

תכנית העבודה הפיקוחית נגזרת מתהליך הערכה כוללת של איכות ניהול סיכוני הלבנת הון ומימון טרור ומוקדי הסיכון המזוהים בהקשר זה. התהליך האמור לוקח בחשבון, בין היתר, ממצאים שעלו במסגרת בדיקות או ביקורות (on site), מסמכים שנתקבלו מהבנקים, סקירות שנערכו במשרדי הפיקוח על הבנקים ודיונים עם הנהלות הבנקים (off site), דיווחים תקופתיים לפיקוח על הבנקים, מוקדי סיכון שזוהו בהערכת הסיכונים של המערכת הבנקאית, ע"י ה-FATF והרשות לאיסור הלבנת הון ומימון טרור.

10. ביצוע ביקורות וסקירות רחב

סקירות נושאיות מתבצעות על מספר גופים, לרוב מאותו סקטור, ומתמקדות במוקד סיכון ספציפי אחד או כמה של מערכות לניהול סיכוני הלבנת הון של הגופים.

11. מעקב תיקון ליקויים

בדיקה כי ליקויים שזוהו בעבר תוקנו באופן מספק במועד, וכמו כן האם יש צורך בפעולות פיקוח נוספות.

12. ממשקים עם גורמי ממשל, אכיפה והסקטור הפרטי

ביצוע פעילויות הסברה להעברת ציפיות הפיקוח לתאגידים המפוקחים והעלאת המודעות בקרב הגופים המפוקחים בנוגע לסיכוני הלבנת הון ומימון טרור. בנוסף נערכים דיונים עם גורמי ממשל, אכיפה והסקטור הפרטי בסוגיות מהותיות בתחום. הממשקים כאמור יכולים להיעשות באמצעות סדנאות, הכשרות, פורומים, שולחנות עגולים או התקשרויות תקופתיות עם גורמים רלוונטיים בתעשייה.

13. הסדרת מדיניות פיקוחית

ביצוע פעילויות של הסדרת מדיניות פיקוחית בתחום איסור הלבנת הון ומימון טרור באמצעות פרסום הוראות ניהול בנקאי תקין, קבצי שאלות ותשובות ומכתבים פיקוחיים. הליך ההסדרה של הוראות ניהול בנקאי תקין כולל דיונים מקצועיים עם הנציגים הרלבנטיים במערכת הבנקאית; התייעצות עם הרשות לאיסור הלבנת הון ומימון טרור וקבלת הערות מהציבור הרחב.

הפיקוח על כלל אנפיו יפעל ליישום מסמך זה, כאשר כל אגף בתחומו מהווה חלק אינטגרלי בסיוע מימוש יעדי הפיקוח במאבק בהלבנת הון ומימון טרור:

אגף הביקורת

האגף כולל מומחי תוכן אשר מבצעים תהליכי ביקורת בתאגידים בנקאיים ובחברות כרטיסי אשראי בהתאם לגישה מבוססת סיכון, במטרה לזהות ולהעריך את הסיכונים השונים הגלומים בפעילויות השונות ואת העמידה בדינים, הוראות, דרישות והנחיות המפקח על הבנקים. במסגרת זו, נערכות בדיקות בין היתר לגבי תפקוד מערכי הניהול, הבקרה והמשל התאגידי, ונערכות פעולות להבטחת תיקון ליקויים וחולשות. בנוסף, כמומחי סיכון בתחומים השונים, האגף נותן מענה לסוגיות מקצועיות שוטפות, לבקשת המפקח או אנפים אחרים, פועל לאיתור התפתחות סיכונים מערכתיים ובמניעתם, מסייע בהסדרת תחומי מומחיותן ובהערכת יציבותם של התאגידים הבנקאיים. הבדיקות שהאגף מבצע מותאמות לנסיבות הספציפיות וכוללות לפיכך מגוון רחב של בדיקות, בעלות עומק שונה, בבנק אחד או מספר בנקים או

בכלל המערכת בנושא מסוים בכפוף לגישה מבוססת סיכון
והקצאת משאבים יעילה.

אגף מדיניות והסדרה

האגף כולל מומחי תוכן בעלי ידע מקצועי נרחב אשר אחראים על גיבוש הוראות במסגרת התווית המדיניות הפיקוחית בקשר עם הסיכונים הקיימים והמתהווים אליהם חשופה המערכת הבנקאית, וביניהם סיכוני איסור הלבנת הון ומימון טרור; על מתן פרשנות מקצועית להוראות אלו באמצעות פרסום קבצי שאלות ותשובות, וכן בדרך של קידום חקיקה, ועל פרסום מכתבים פיקוחיים במגוון רחב של סוגיות בתחום איסור הלבנת הון ואיסור מימון טרור; כמו כן, מומחי התוכן באגף מסדירים את הפעילות הבנקאית באמצעות ניסוח של כללי המדידה, הגילוי והדיווח, ומנתחים את ההתפתחות בסיכונים ובפעילות הבנקאית. מומחי התוכן בתחום איסור הלבנת הון ומימון טרור מאסדרים את ההנחיות הרגולטוריות למערכת הבנקאית בהתאמה לסטנדרטים הבינלאומיים המפורסמים על ידי רשויות פיקוח מובילות, כמו כן, הם עוקבים אחר השינויים בסביבת הפעילות העסקית והטכנולוגית והשינויים בטעמי הלקוחות ומעדכנים את השינויים הנדרשים בהוראות הפיקוח בתחום.

אגף הערכה מוסדית

האגף אמון על הערכת סיכונים שוטפת, גיבוש הערכות תקופתיות באשר ליציבותם ואופן ניהולם של התאגידים הבנקאיים, והערכת הלימות ההון שהתאגידים המפוקחים מחזיקים לנוכח פרופיל הסיכון הכולל שלהם, כל זאת על בסיס קבוצתי. תהליך הערכת הסיכונים, מתבצע בגישה מבוססת סיכון, ובהתייחסות לכלל הסיכונים, לרבות, סיכון אה"ה. הערכה זו משמשת, בין היתר, למיקוד הפעילות השוטפת, הקצאת משאבים למוקדי הסיכון, לאיתור התפתחויות שליליות וחריגות בפעילות ובסיכונים אליהם חשופים התאגידים הבנקאיים, ובכך לנקוט פעולות מתקנות בהקדם.

אגף בנק-לקוח

האגף פועל להטמעת תרבות הוגנת כלפי הלקוחות, מכלילה ומשפיעה ולהגנה על זכויות הצרכן הבנקאי באמצעות פישוט מוצרים בנקאיים והנגשתם, הגברת השקיפות של המערכת הבנקאית, עידוד התחרות, שמירת זכויות הלקוח וקידום זכויות אוכלוסיות ייחודיות; יוזם צעדים לשיפור השירות לציבור - מתן שירות מיטבי לציבור והגברת השקיפות של פעילות האגף ולקידום בנקאות דיגיטלית - תמיכה במעבר ציבור הצרכנים לערוצים דיגיטליים, תוך קביעת הגנות מתאימות.

אגף טכנולוגיה וחדשנות

האגף עוסק במגוון נושאים בתחומי הטכנולוגיה, הסייבר והחדשנות תוך יישום של מתודולוגיות פיקוחיות לצד עידוד וקידום, של חדשנות בפעילות הפיננסית בכלל והבנקאית בפרט. בין המיקודים האסטרטגיים של האגף ניתן למנות את המעבר לפעילות דיגיטלית מלאה בבנקים, פיתוח עולמות התשלומים, הובלת פרויקטים תשתיתיים לעידוד חדשנות (בנקאות פתוחה, לדוגמה), ותשתית לאכיפה רגולטורית (הערכה וביקורת) בתחומי הטכנולוגיה, הסייבר והחדשנות, ואסדרה טכנולוגית (הסרת חסמים להכנסת טכנולוגיות מתקדמות והיבטים טכנולוגיים וסייבר). אגב, פעילות האגף לקידום החדשנות הטכנולוגיה הפיננסית בקרב הגופים המפוקחים, האגף מעורב ולעיתים מוביל הסדרות בעלות השקה לסוגיות בתחום איסור הלבנת הון ומימון טרור יחד, וזאת בשיתוף עם מדור ציות.

היחידה ליעוץ ולקשרים בין- לאומיים

היחידה לקשרים בינלאומיים הינה יחידת סמך הכפופה ישירות למפקח על הבנקים והיא פועלת לשיפור ההבנה והיכולות הפיקוחיות ולשילוב ראייה צופה פני עתיד בתהליך קביעת המדיניות הפיקוחית. היחידה אמונה על יצירת שיתופי פעולה עם גופים בינלאומיים ועם רשויות פיקוח פיננסי מקבילות בעולם וכן היא אמונה על זיהוי וניתוח של מגמות והתפתחויות בבנקאות העולמית שעשויה להיות להן השפעה על מערכת הבנקאות הישראלית. במסגרת זו היחידה

מרכזת את הטיפול בקשרי Home-Host עם רשויות פיקוח זרות, בהתאם להמלצות של ועדת באזל וכמתחייב מההסכמים הפורמליים שנחתמו עם רשויות אלה; מייצגת את הפיקוח על הבנקים בפורומים של גופים בין-לאומיים; פועלת להגברת השקיפות של עבודת הפיקוח מול הציבור והקהילה הפיננסית הגלובלית; מקיימת קשרים עם חברות דירוג מקומיות ובינלאומיות; מייצגת את עמדת הפיקוח בפגישות עבודה מקצועיות מול גורמים שונים ותומכת בעבודת הפיקוח ובהתוויית המדיניות הפיקוחית על ידי סקירה של ספרות מקצועית; מעקב אחר פרסומים של גופים בינלאומיים; בחינה של התפתחויות ושינויים בבנקאות העולמית ובחינה של פרקטיקות מיטביות הנהוגות על ידי רגולטורים פיננסיים מובילים בעולם.

יחידת רישוי ובנקים חדשים

היחידה מטפלת בבקשות המצריכות, על פי חוק, היתר או רישיון מנגיד בנק ישראל או מהמפקח על הבנקים. פעילות היחידה כוללת, בין היתר, בחינת בקשות להקמת בנקים וסולקים חדשים, בדיקת מבקשי היתר להחזקת אמצעי שליטה בתאגידים בנקאיים וסולקים או לשליטה בהם, בחינת התאמה וכשירות לתפקיד (Fit & Proper) של נושאי משרה בתאגידים בנקאיים, היתרי סניפים, רישיון לפעילות של בנקים זרים בישראל, הסכמת הנגיד לשימוש במילה "בנק" (בעיקר עבור נציגות בנקים זרים). בהיבטי המאבק בהלבנת הון ומימון טרור, יצוין כי בין השיקולים למתן רישיון לבנק חדש וכן במתן היתרים לשליטה ולהחזקת אמצעי שליטה נלקחים בחשבון יושרם ויושרתם של בעלי אמצעי השליטה, הדירקטורים והמנהלים של הגוף המבקש. בנוסף, בסמכות המפקח להתנגד למינוי נושא משרה בתאגיד בנקאי, בין היתר, בשל שיקולים ביושרו ויושרתו של המועמד.